

est. Faciens enim vetita, contemnit divina praecepta. Audi ergo, soror charissima, quae dico, audi quae moneo: per unum malum pereunt multa bona. Custodi animam tuam a peccato: qui in uno peccavit, factus est omnium reus; per unum peccatum multae iustitiae pereunt. Non declines cor tuum in hoc quo delectatur corpus. Non des animam tuam in potestate carnis; non consentias carnali delectationi. Soror venerabilis, si secundum carnem vixeris, morieris. Munda ergo conscientiam tuam ab omni peccato: sit mens tua pura, sit etiam corpus tuum ab omni iniquitate purgatum: sit corpus tuum immaculatum, macula peccati in corde tuo non remaneat. Non potest corpus corrumpi, nisi prius fuerit corruptus animus. Si anima labitur, statim corpus ad peccandum paratum est. Anima praecedat carnem, in crimine anima prima vadit ad peccandum. Nihil potest corpus facere nisi quod voluerit animus. Munda ergo cor tuum ab iniquitate, et caro tua non peccabit.

77. (Interrogatio.) Frater mi, rogo ut dicas mihi, si anima hominis peccatoris est foeda, et nigra: vel si anima iusti hominis est pulchra aut formosa. (Responsio.) Soror in Christo dilecta, tria sunt in hoc mundo nigriora et deteriora omni malo: videlicet anima peccatoris perseverans in peccato, quae est plus nigra quam corvus; et mali angeli qui eam rapiunt in die mortis ejus; et infernus in quo jacit. Non sunt foediora vel nigriora his tribus in hoc mundo. Iterum tria sunt quibus non sunt meliora: anima videlicet iusti hominis perseverans in bonis operibus, quae est pulchra sicut sol; et sancti Angeli qui eam suscipiunt in die mortis suae; et paradisi in quo collocatur. His tribus non sunt meliora in creaturis. Angeli sancti praesentant animam iusti hominis ante Deum, dicentes: *Ecce quem elegisti, Domine, et assumpsisti; semper habitavit in atris tuis* (Psal. LXIV, 5). Soror in Christo amabilis, si mentem tuam ab omni iniquitate mundaveris, et in servitio Dei, sicut promisisti, perseveraveris sine dubitatione in caelesti thalamo cum Jesu Christo sponso tuo laetaberis. Amen.

849 XXVII. — *De confessione peccatorum et poenitentia.*

78. Tunc homo incipit esse justus, quando de peccatis suis propriis incipit accusare se ipsum: unde scriptum est, *Iustus in principio accusator est sui* (Prov. xviii, 17). Nihil autem peius quam culpam cognoscere, nec de flere. Omnis peccator duobus modis debet flere peccata sua: uno, quia per negligentiam bonum non fecit; altero, quod per audaciam malum commisit. Bonum, quod debuit facere, non fecit; et malum quod non debuit facere, fecit. Ille homo digne agit poenitentiam, qui praeterita peccata plangit, et iterum plangenda non committit. Nam qui plangit peccatum, et iterum facit peccatum, quasi si quis lavet laterem crudum; qui quanto amplius laverit, tanto amplius faciet lutum. Sic quando homo peccare potens poenitet, et vitam

suam vivens ab omni crimine corrigit, sine dubitatione quando ei mors advenit, ad aeternam perveniet requiem. Qui autem male vivit, et in morte poenitentiam agit, sicut damnatio illius est incerta, ita et remissio illius est dubia. Qui ergo securus cupit esse in morte de indulgentia, in sanitate poenitentiam agat, et in sanitate peccata sua lugeat. Igitur quia miseratio Dei occulta est, sine intermissione flere necesse est. Soror charissima, audi beati Isidori verba: « Non oportet poenitentem de peccatis suis habere securitatem. » Quare? Quia securitas negligentiam parit, negligentia vero saepe hominem incautum ad priora peccata reducit.

79. Nunc ergo, soror charissima, accipe consilium meum, et dum potes, vitam tuam emenda. Dum Deus dat tibi licentiam, peccata tua manifesta; dum datur tibi spatium, peccata tua plora: dum potes, poenite; dum potes, peccata tua confitere: dum adhuc vivis, peccata tua luge. Morientium vocatio, tua sit emendatio. Dum potes, mala quae fecisti emenda: dum potes, a peccato et vitio te trahere: dum tempus est, clama ad Deum pro te: dum adhuc vivis in corpore, tibi indulgentiam peccatorum tuorum acquirere: priusquam dies mortis adveniat tibi, poenitentiam age: antequam puteus te absorbeat, poenite: priusquam infernus te rapiat, peccata tua luge: priusquam in profundum inferni mergaris, negligentias tuas plange; ubi jam non est locus indulgentiae, ubi jam non est laetitia, non poenitendi licentia, ubi jam non est licentia emendationis, ubi jam non est locus confessionis. Quare? Quia in inferno nulla est redemptio. Quamvis sis peccatrix, tamen per poenitentiam habebis veniam. Nulla tam gravis est culpa, quin per poenitentiam habeat veniam. Desperatio auget peccatum, desperatio major est omnibus peccatis, desperatio peior est omni peccato. Igitur, soror dilecta, certissime crede quia est spes in confessione: nullo modo dubites, nullo modo de misericordia Dei desperes. Habeto fiduciam in confessione de bonitate Dei. — Frater charissime, bene dicis, bonum das mihi consilium.

80. Heu me peccatrix, heu me misera! in tantis peccatis, in tantis criminibus, in tantis negligentis cecidi! quid primum plangam, quid primum plorem, quid primum lugeam? Ego misera, quem luctum primum sumam? ego indigna, quas lacrymas prius fundam? Memoria non sufficit referre gesta tantorum criminum. O lacrymae, ubi vos subtraxistis? o lacrymae, ubi estis? ubi estis, fontes lacrymarum? move mini, obsecro, ad fletum meum: fontes lacrymarum, fluite super faciem meam, rigate maxillas meas, date mihi planctum amarum. Succurre mihi, Deus meus, antequam moriar, antequam mors praeveneriat, antequam me infernus rapiat, antequam me flamma comburat, antequam me tenebrae involvant. Subveni mihi, Deus meus, priusquam ad tormenta perveniam, priusquam me devoret ignis gehennae, priusquam sine termino crucier in inferno. Deus

meus, quid faciam cum venerit tremendum iudicium tuum? quid respondebo, cum venerit examen iudicii tui? quid dicam, ego misera et peccatrix, cum praesentata fuero ante tribunal Christi? Vae diei illi in quo peccavi! vae diei illi quando malum feci! vae diei illi quando transgressa sum praecepta Dei! **850** Utinam non illuxisset sol super me! utinam non fuisset ortus sol super me! O dies detestanda, dies abominanda, o dies penitus non nominanda, quae me in hoc saeculum protulit, quae mihi claustra ventris aperuit! melius mihi fuerat non esse in hoc saeculo natam, quam in inferno perpetuo cruciatam: melius mihi fuerat non esse genitam, quam pati aeternas poenas gehennae: satius mihi fuerat non esse in hoc mundo procreatam, quam pati aeterna mala. Flete super me, caelum et terra; plorate me, omnes creaturae; et quae potestis sensum vitae habere, lacrymas effundite super me. Peccavi enim graviter, peccavi infeliciter, peccavi miserabiliter: innumerable sunt peccata mea. Ut bene viverem, ultro promisi: sed bona quae promisi, nunquam servavi. Semper ad peccatum meum redii, semper peccata mea multiplicavi, semper dilecta mea iteravi, nunquam in melius mores mutavi, a malis factis nunquam cessavi.

81. Orate pro me Dominum, viri sancti; intercedite pro me ad Dominum, omnes sancti. Omnes animae iustorum, intercedite pro me, si forte miseratur mei Deus, si forte iniquitates meas auferat. O misera anima mea, quis miserabitur tui? quis consolabitur te? O anima misera! o anima, quis dabit lamentum pro te? Ubi es, custos hominum? ubi es, Redemptor animarum? ubi es, pastor bone? Cur despexisti me? cur avertisti faciem tuam a me? Deus meus, non me obliviscaris in finem. Non me deseras in perpetuum, non me deseras in potestate daemouum. Peccatrix sum, indigna sum, tamen ad te Deum meum confugio. Tu clemens, tu pius, tu multae miserationis. Nullum spernis, nullum detestaris, nullum recusas a misericordia. Domine, ostende in me misericordiam tuam. Obsecro, Domine, ut non deneges mihi quod misericorditer multis dedisti. Scelera mea non defendo, peccata mea non abscondo. Displicet mihi malum quod feci. Ego misera peccavi. Errorem meum confiteor, culpam meam manifesto, iniquitatem meam cognosco. Peccavi, Deus meus, propitius esto mihi peccatrici; parce malis meis, ignosce peccatis meis, indulge criminibus meis, Domine: si iniquitates observaveris, Domine, quis sustinebit? Nullus ad examen tuum, nec iustitia iusti secunda erit: quis enim iustus qui se audeat dicere sine peccato? Nullus homo est sine peccato, nemo est mundus a delicto, nemo est mundus in conspectu tuo, ecce inter sanctos nemo est immaculatus. Ecce qui servierunt Deo, non fuerunt stabiles, et in Angelis inventa est iniquitas: stellae non sunt mundae coram te, caeli non sunt mundi in conspectu tuo (Job. xxv, 4, 5; xv, 14, 15, 17-19, et xiv, 1, 2, 4). Si igitur nemo

in conspectu tuo est sauctus, nemo immaculatus; quanto magis ego peccatrix et putredo ac vermibus filia hominum, quae bibi iniquitates quasi aquas, et multiplicavi peccata mea, quae sedeo in pulvere, quae habito in domo lutea, quae terrenum habeo fundamentum? Deus meus, porrige dexteram tuam mihi peccatrici.

82. Memorare, obsecro, Domine, quae sit mea substantia. Memento, Domine, quia terra sum: memento quia cinis, et pulvis sum. Medicinam qua saner tribue, medicinam qua curer impende. Ego misera cecidi in foveam peccatorum meorum, ego indigna cecidi in profundum inferni. Deus meus, libera animam meam captivam ab inferno: non concludat me profundum, non absorbeat me infernus, non urgeat super me puteus os sum, abyssus non denegat mihi exitum. Ecce dies timendus jam imminet, jam venit ultima dies, jam prope est dies mortis; nihil superest mihi nisi tumulus, nihil nisi sepulcrum: parce mihi, Domine, antequam vadam ad terram tenebrosam; subveni mihi, Deus meus priusquam vadam ad terram miseriae et tenebrarum (Job. x, 20-22). Redemptor animarum, succurre mihi antequam moriar; solve vincula peccatorum meorum, priusquam ad mortem perveniam.

83. — Soror mihi in Christo dilecta, Deus miseratur tui, et dimittat tibi omnia peccata tua; Deus retribuatur tibi indulgentiam tuorum delictorum; Deus indulgeat tibi quicquid peccasti; Deus te lavet ab omni peccato. Age itaque jam ut oportet: propone in corde tuo ut amplius non pecces, statue in corde tuo ut amplius malum non facias; cave culpas tuas iterare, non te polluas post peccatum, **851** non iterum facias quod iterum plangas. Non est poenitens, sed irrisor, qui adhuc agit unde poeniteat: non videtur Deum deprecari humilis, sed subsannare superbus, qui adhuc malum agit unde jam poenitentiam accepit. Unde et beatus Isidorus ait, « Inanis est poenitentia, quam sequens coinquinat culpa: » et iterum, « Iteratum vulnus tardius sanatur. » Frequenter peccans et lugens vix meretur veniam. Esto igitur confirmata in poenitentia: vitam bonam quam cepisti tenere, non deseras. Salus perseverantibus datur. Unde dicitur, *Beati qui custodiunt iudicium, et faciunt iustitiam in omni tempore* (Psal. cv, 3): et iterum, *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit* (Matth. xxiv, 13). Honesta virgo, moneo te ut semper portes verecundiam in vultu de recordatione peccati; portes pudorem in facie de memoria delicti. Propter verecundiam peccati oculos tuos levare erubescere: ambula demissa facie, moesta moerore, incede abjecto vultu; cilicium et cinis involvant membra tua, cilicium operiat corpus tuum. Terra sit tibi cubile; stratus sit tibi humus. Pulvis es, in pulvere sede; cinis es, in cinere sede. Esto semper plangens, semper moerens, semper suspiria cordis emitens: semper sit compunctio in corde tuo. Sit lamentum in tuo pectore, sint gemitus in tuo

corde; frequenter lacrymæ fluant ab oculis tuis, A semper esto parata ad lacrymas.

84. Venerabilis virgo, crede mihi, quia nunquam servi Dei in hac vita debent esse securi, quamvis sint justî. Servi Dei semper debent vigilare, et peccata sua cum lacrymis ad memoriam reducere. Unde in laudibus Sponsi, scilicet Christi, in Canticò canticorum dicitur: *Comæ ejus sicut elatæ palmarum, nigra quasi corvus* (Cant. v, 11). Quid per comas Christi intelligimus, nisi fideles homines, qui dum fidem sanctæ Trinitatis in mente custodiunt, et Deo adherentes quod credunt faciunt, quasi capilli in capite prudentes illi honorem conferunt? Palma autem vere in altum crescendo proficit, et victoriam sua significatione præterdit. Comæ ergo Christi sicut elatæ palmarum sunt, quia electi quique dum semper ad alta virtutum se efferunt, per Dei gratiam quandoque ad victoriam perducentur. *Nigra* autem sunt sicut corvus, quia quamvis virtutibus in cælum se erigant, semper tamen peccatores se esse cognoscunt. Sic et tu, soror mihi in Christo amantissima, quamvis bene et religiose vivas, quamvis juste et devote Deo servias, te tamen moneo ut nunquam deseras lacrymas. Si igitur vis abluere peccatorum tuorum maculas, semper diligas lacrymas. Dulces tibi sint lacrymæ, delectet te semper planctus et luctus, nunquam deseras planctum et luctum: tanto esto prona ad lamenta, quanto fuisti prona ad culpam; quanta fuit tibi intentio ad peccandum, tanta sit ad penitendum devotio. Secundum infirmitatem adhibenda est medicina, gravia peccata grandia lamenta desiderant. Soror venerabilis, ipse te adjuvare et consolari dignetur in hac præsentî vita, quem Angeli adorant in cœlesti curia. Amen.

XXVIII. — De communione.

85. Quicumque manducaverit panem, et biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini. Id est, peccatum et maculam contrahet sibi. Quare? Quia ad bonum male accedit. Probet autem se ipsum homo, et sic de pane illo edat, et de calice bibat. Ac si diceret: Unusquisque consideret vitam suam, et emundet cor suum ab omni malitia, ut digne possit accedere ad tam magnum Sacramentum. Quicumque enim Corpus et Sanguinem Domini manducat et bibit indigne, iudicium sibi manducat et bibit (I Cor. xi, 27-29); scilicet causam suæ damnationis. Unde etiam beatus Isidorus ait: « Qui in Ecclesia scelerate vivunt, et communicare non desinunt, putantes se tali communione a peccatis posse mundari; sciant hi tales ad emundationem sibi non proficere, dicente propheta: *Quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? nunquid carnes sanctæ auferent a te malitias tuas?* (Jerem. xi, 15). Qui ergo corpus Christi vult accipere, prius studeat in Christi fide et dilectione manere. Hinc est quod ait Dominus in Evangelio: *Qui manducat carnem meam, in me 852 manet et ego in eo* (Joan. vi, 57). Ac si diceret: Ille in me manet, qui in bonis operibus voluntatem meam adimplet. Alioquin nisi prius

maneat in me per fidem, et bonam operationem, et ego in eo, carnem meam manducare non potest, nec sanguinem bibere. Quid est ergo quod manducant homines? Ecce omnes frequenter Sacramenta altaris percipiunt plane; sed alius carnem Christi spiritualiter manducat et sanguinem bibit: alius vero non, sed tantum Sacramentum, id est corpus Christi sub Sacramento, et non rem Sacramenti. Sacramentum hoc dicitur corpus Christi proprium de virgine natum, res vero, spiritualis Christi caro. Bonus igitur accipit Sacramentum, et rem Sacramenti: malus vero, quia *manducat indigne*, sicut Apostolus ait, *iudicium sibi manducat et bibit*; non probans se prius, nec dijudicans corpus Domini. Ergo quid manducat peccator et quid bibit? Non utique carnem et sanguinem spiritualiter ad suam salutem; sed iudicium ad suam damnationem, licet videatur cum cæteris Sacramentum altaris percipere. Itaque alius accipit corpus Domini ad salutem; alius vero, ad damnationem. Ille qui cum Juda traditore corpus Domini accipit, cum Juda condemnatur: qui cum Petro et cæteris fidelibus devote ac fideliter illud sumit, sine dubio cum Petro et cæteris Apostolis in corpore Christi sanctificatur. Audi igitur, sponsa Christi, verba beati Augustini: « Qui casto corpore et mundo corde cum pura conscientia atque devota mente ad istam altaris communionem venit, ad illud altare qui est Christus in cœlis, ante oculos Dei felici transmigratione perveniet. »

86. Soror in Christo amabilis, rogo ut audias prudentiam serpentis. Serpens enim cum cœperit ire ad bibendum, antequam veniat ad fontem, evomit omne venenum. Imitare ergo et tu, charissima, hunc serpentem in hac parte, ut antequam venias ad fontem, id est communionem corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi, evomas omne venenum; scilicet odium, iram, malitiam, invidiam, voluntatem malam, et noxias cogitationes ex corde tuo. Dimitte etiam omnibus sociabus tuis et omnibus proximis tuis ea quæ in te peccavere, ut tibi dimittantur a Deo peccata tua, sicut ipse Dominus ait: *Dimittite, et dimittetur vobis* (Luc. vi, 37). Itaque, si hæc omnia feceris sicut dixi, poteris accedere ad fontem vivum, id est ad Christum, qui est fons omnium bonorum. Ipse etiam ait de se ipso: *Ego sum panis vivus qui de cœlo descendi* (Joan. vi, 51). De hoc pane dicit David in Psalmis: *Panem Angelorum manducavit homo* (Psal. LXXVII, 25). Alioquin esca illa licet de cœlo venerit, et potus, quia corporeus erat, Angelis non congruebat: sed utique ille panis, et potus qui per hoc præfigurabatur. Christus vero panis est Angelorum, et Sacramentum hoc vera caro ejus est, et verus sanguis: quod Sacramentum spiritualiter manducat et bibit homo. Ac per hoc unde vivunt Angeli in cœlis, inde vivit homo in terris: quia totum spirituale et divinum in eo quod percipit homo. Sed sicut Apostolus ait, quidam in deserto eandem escam spiritualem manducavere, et tamen mortui sunt (I Cor. x, 3-5). Ita et nunc in Ecclesia quibus-

dam corpus Domini est vita, quibusdam vero est poena et supplicium peccati. Corpus Domini sine dubio est vita illis quibus Christus est vita: illis vero est mors, qui per culpam et ignorantiam, atque negligentiam membra sunt diaboli.

87. Unde, soror amantissima mihi in Christo, moneo te ut aliud gustando intelligas, quando Corpus Domini recipis, quam odore sentis. Audi etiam, honesta virgo, quid sacerdos in consecratione corporis Christi dicat. « Rogamus, » inquit, « hæc oblationem fieri benedictam, » per quam nos benedicamur: « adscriptam, » per quam nos omnes in cœlo conscribamur: « ratam, » per quam in visceribus Christi censeamur: « rationabilem, » per quam a bestiali sensu exuamur: « acceptabilemque facere digneris, » quatenus et nos per hoc quod in nobis displicemus, acceptabiles in ejus unico Filio Jesu Christo simus. Igitur, honesta virgo, sicut superius jam dictum est, Christus in semetipso in cœlo sanctos Angelos pascit: Christus etiam in semetipso in terra omnes fideles reficit. Christus per speciem sanctos Angelos satiat in patria: Christus nos pascit per fidem in terra, ne deficiamus in via. Christus 853 Angelos et homines reficit ex semetipso, tamen integre remanet in suo. Quam bonus panis, et quam mirabilis, de quo in cœlo Angeli saturantur, et in terra homines reficiuntur! quem manducat angelus pleno ore in patria, ipsum comedit peregrinus homo pro modulo suo ne lassetur in via. Christus panis vivus, qui est refectio Angelorum, ipse est redemptio et medicina hominum. Nunc ergo, soror charissima, deprecare Dominum in tota mente tua, ut mundet conscientiam tuam ab omni malitia; quatenus digne possis accipere corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi mysteria.

XXIX. — De cogitatione.

88. Soror charissima, audi ea quæ Dominus ait per Isaiam prophetam: *Auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis vestris* (Isa. i, 16). Quamvis homo cesset ab opere malo, tamen si malam cogitationem habet in corde suo, non est sine culpa. Unde beatus Isidorus: « Non solum in factis peccamus, sed et in cogitationibus, si eis illicite occurrentibus delectemur. » Sicut enim vipera a filiis suis in ventre adhuc positus occiditur, ita nos occidunt cogitationes nostræ intra nos enutritæ, quia consumunt animam nostram veneno viperino. Igitur, soror dilecta mihi in Christo, moneo te, ut cor tuum cum omni studio custodias; quoniam ibi est initium boni operis aut mali: unde scriptum est, *Omni custodia serva cor tuum, quoniam ex ipso vita procedit* (Prov. iv, 23). Audi etiam, rogo, honesta virgo, quid sponsus in laudibus Ecclesiæ dicat in Canticis canticorum: *Comæ capitis tui ut purpura regis juncta canalibus* (Cant. vii, 5). Comæ capitis Ecclesiæ lectulum sanctæ animæ [suppl. significant, quæ], ut purpura regis juncta canalibus esse memoratur. Purpura quippe per fasciculos in canalibus ligatur, super quos dum aqua projicitur, per canales ad

vestem quæ supra est currit ut vestis tingatur; et inde nomen accepit, ut tincti colore purpureo purpura vocetur: quæ omnia sanctæ menti congruunt. Comæ quippe capitis sunt cogitationes mentis, quæ in canalibus ligantur, quia in Scripturis divinis, ne inutiliter fluant, stringuntur.

89. Custodi ergo cor tuum, venerabilis virgo, a contagione noxia; mentem tuam turpis cogitatio non subrepat; sit mens tua pura. Deus enim non solum examinat carnem, sed mentem: Dominus iudicat conscientias hominum; Deus Judex etiam de cogitationibus iudicat animam. Quando titillat mala cogitatio, non consentias illi; non sinas malam cogitationem manere in corde tuo. Quacunque hora mala cogitatio venerit, expelle eam. Quam cito apparuerit scorpio, contere caput ejus; contere caput serpentis, id est, malæ cogitationis. Ibi emenda culpam, ubi nascitur, scilicet in corde: caput cogitationis pravæ expelle a corde tuo. Ibi pecca [fort. peccas], ubi nescis esse Deum. Nihil enim celatur ante Deum. Videt occulta, qui fecit abscondita. Dominus ubique præsens est; spiritus Dei totum implet; majestas omnipotentis Dei penetrat omnia elementa: nullus locus est extra Deum, Dominus scit cogitationes hominum. Soror dilecta, vis nunquam esse tristis? — Frater mi, volo. — Ergo bene vive. Si bene vixeris, nunquam eris tristis. Secura mens, leviter sustinet tristitiam, bona mens semper habet gaudium. Si enim in bona vita perseveraveris, tristitia elongabitur a te; si in sanctitate perseveraveris, tristitia non occurret tibi; si bene et pie vixeris neque plagam, neque mortem timebis. Conscientia autem peccatoribus semper est in poena. Nunquam reus homo securus est: mens enim male sibi conscientia propriis agitur stimulis. Soror venerabilis, audi quid Dominus dicat de muliere ad serpentem: *Ipsa conteret caput tuum* (Gen. iii, 15). Caput serpentis conteritur, quando ibi culpa emendatur, ubi nascitur. Omnipotens Deus mundet cor tuum ab omni contagione mala, ut ei possis servire sine macula. Amen.

XXX. — De silentio.

90. Isaias propheta dicit: *Cultus iustitiæ est silentium et securitas usque in sempiternum* (Isa. xxxii, 17). Et iterum David obsecrando postulat, dicens: *Pone, Domine, custodiam ori meo, et ostium circumstantiæ labiis meis* (Psal. cxi, 3). Sancti patres summa cum vigilantia silentium custodientes, studuerunt 854 vacare, et videre quam dulcis et quam suavis est Dominus: et activæ vitæ curis postpositis, adhæserunt contemplativæ vitæ. Soror charissima, respue inhonesta verba, fuge impudicos sermones. Vanus sermo cito polluit mentem, et facile agitur quod libenter auditur. Nihil unquam ex ore tuo procedat quod te possit impedire, nihil unquam loquaris quod non conveniat. Hoc non procedat de labiis tuis quod offendant aures audientis; fuge turpitudinem sermonis. Vanus sermo demonstrat vanam conscientiam, lingua ostendit conscientiam, lingua

refert conscientiam hominis; qualis sermo ostenditur, talis animus comprobatur: ex abundantia enim cordis os loquitur. Ab otioso ergo sermone refrena linguam tuam: restringe linguam tuam ab otioso verbo. Turpes fabulas non loquaris, non garras vana verba. Sermo otiosus non erit absque iudicio. Unusquisque rationem redditurus est sermonum suorum (*Matth. xii, 34-37; Luc. vi, 45*). Ante uniuscujusque faciem verba sua stabunt in die iudicii. Ea quæ loqueris, gravitate atque doctrina digna fiant. Sit sermo tuus irreprehensibilis; lingua tua non te perdat, lingua tua non te damnet: non loquaris quod indigne suscipiat adversarius: amicum tuum sit silentium. Pone custodiam ori tuo, in labiis tuis pone signaculum, pone linguæ tuæ claustra silentii. Scito quo tempore dicas, considera qua hora loquaris; tempore congruo loquere, tempore congruo tace. Tace usquequo interrogeris, interrogatio os tuum aperiat: sint verba tua pauca, non transeas mensuram loquendi. Multiloquia non effugiunt culpam, multiloquium non declinat peccatum (*Prov. x, 19*). Virgo linguosa stulta est, virgo sapiens paucis utitur verbis. Sapientia brevem sermonem facit, loqui multum stultitia est: sit ergo in verbo tuo mensura, sit in sermone tuo statera. Modum loquendi non transeas. Venerabilis soror, ille dignetur ori tuo ponere custodiam, qui te sibi elegit in sponsam.

XXXI. — De mendacio.

91. Mendaces faciunt ut nec vera dicentibus credatur. Summo studio cavendum est omne genus mendacii: quamvis sit quoddam genus mendacii levioris culpæ; velut si quisque pro salute hominum mentiatur. Sed quia scriptum est, *Os quod mentitur, occidit animam* (*Sap. i, 11*); hoc genus mendacii perfecti viri summo studio fugiunt, ut nec vitia cuiuslibet per eorum fallaciam defendant, nec suæ animæ noceant, dum præstare alienæ carni volunt. Tamen hoc genus mendacii facile credimus dimitti. Soror charissima, moneo te ut summopere fugias omne genus mendacii, nec per occasionem, nec per studium loquaris falsum; non studeas mentiri, nec etiam ut præstes alicui. Non alienam vitam per mendacium defendas: nullum justum mendacium; omne mendacium in omnibus est peccatum; omne quod a veritate discordat, iniquitas est. Leges sæculi damnant falsarios, leges sæculi puniunt mendaces. Si mendacium apud homines damnatur, si falsitas humano iudicio punitur; quanto magis ante Deum, qui est testis verborum et operum? ante quem etiam de otioso verbo unusquisque rationem redditurus est, ante quem et pro otioso sermone poenas quisque sustinebit? (*Matth. xii, 36, 37*). *Et perdes eos qui loquuntur mendacium* (*Psal. v, 7*), et testis falsus non erit impunitus. Soror venerabilis, declina ergo mendacium, falsum ne loquaris. Quod verum est loquere, nunquam mentiaris. Esto verax, neminem mentiendo decipias: non aliud dicas, et aliud facias. Soror dilecta, Deus det tibi vera loqui. Amen.

XXXII. — De perjurio.

92. Dominus dicit in Evangelio: *Non iures per cælum, quia sedes Dei est; neque per terram, quia scabellum pedum eius est; neque per caput tuum, quia non potes in eo unum capillum facere album aut nigrum. Sit autem sermo tuus. Est, Non. Quod amplius est, a malo est* (*Matth. v, 34, 37*). Sicut mentiri non potest qui non loquitur, sic pejerare non poterit, qui jurare non appetit. Quacunque arte verborum quisque juret, Deus tamen qui est testis conscientiæ, hoc ita accipit, sicut ille cui juratur intelligit. Malum quod juramus facere, non debemus implere. Soror venerabilis, vis ut dicam tibi qualiter nunquam **855** pejerabis? Nunquam iures. Si non juraveris, nunquam pejerabis: si pejerare times, nunquam iures; prohibe etiam tibi juramentum, tolle usum jurandi. Periculosum enim est jurare: usus jurandi facit consuetudinem perjurii, usus jurandi ducit hominem ad perjurium. Sit in ore tuo, *Est, sit in ore tuo, Non est*. Veritas non indiget juramento; fidelis sermo retinet locum sacramenti: firma etiam sit sacramenti tui fides. Amantissima soror, Spiritus sanctus qui in tuo virgineo corpore sibi fecit templum, ponat in ore tuo moderationis signaculum. Amen.

XXXIII. — De detractioe.

93. Soror mihi in Christo dilecta, audi quæ dico, ausculta quæ moneo, attende quæ loquor. Detractio grave vitium est, detractio grave peccatum est, detractio gravis damnatio est, detractio grande crimen est. Omnes reprehendunt detractorem, omnes vituperant detrahentem, omnes dehonstant illum qui detrahit. Et David propheta: *Detrahentem secreto proximo suo, hunc persequatur* (*Psal. c, 5*). Hoc summæ turpitudinis est, hoc nihil foedius est. Detrahentes latrant quasi canes; sicut canes rodunt pedes transeuntium, ita detrahentes rodunt vitam proximorum. Canes solent mordere homines, et dente mortifero lacerare transeuntes. Soror venerabilis, ergo absconde a lingua tua vitium detrahendi: alienam vitam non rodas, vitam alienam non reprehendas, vitam alienam non laceres, de alieno malo non inquines os tuum; non detrahas peccatori, sed condole. Quod in alio detrahis, in te potius pertimesce: quod in aliis reprehendis, in te emenda. Quanto studio reprehendis alienam vitam, tanto studio emenda temetipsam. Quando alteri detrahis, te disceute; quando alium mordes, tua peccata redargue. Si vis detrahere, tuis peccatis detrahe. Non perspicias aliena peccata, sed tua propria. Non intendas alienis vitiis, sed tuis propriis. Nunquam aliis detrahas, si te bene prospicias. De tua ergo emendatione esto sollicita. De tua correctione et salute esto attenda. Detrahentes non audias. Susurrantibus auditum non præbeas. Pari reatu detrahentes et audientes tenentur; similiter est culpabilis qui detrahit, et qui detrahentem audit. Maledici regnum Dei non possidebunt. Virgo quæ ad cœlestem thalamum desiderat pervenire, non debet hominibus detrahere. O

virgo venerabilis, si aures tuas a detrahentibus separaveris, et linguam tuam, sicut dixi, ab omni locutione perversa refrenaveris, inter prudentes virgines computaberis.

XXXIV. — De invidia.

94. Homo invidus membrum est diaboli, cujus invidia mors introivit in orbem terrarum (*Sap. ii, 24*). Invidia cuncta germina virtutum concremat, invidia cuncta bona pestifero ardore devorat; invidia tinea est animæ; invidia prius se ipsam mordet quam alterum, invidia primum suum mordet auctorem; invidia sensum hominis comedit, pectus urit, mentem lacerat, cor hominis quasi quaedam pestis pascit. Igitur contra invidiam occurrat bonitas: charitas præparetur adversus invidiam. Soror amantissima mihi in Christo, de bono alterius non dolens, de alterius profectu non tabescas, de alterius felicitate non crucieris. Nulla virtus est quæ non habeat contrarium invidiæ malum. Sola miseria caret invidia. Quare? Quia nemo invidet misero. Virgo quæ in cœlo desiderat habitare, hominibus non debet invidere; virgo quæ cum Christo ad nuptias desiderat intrare, de alterius honore non debet contristari. Charissima soror, Deus mundet cor tuum ab omni malitia atque invidia, ut ei possis sine macula servire. Amen.

XXXV. — De ira.

95. Honesta virgo, audi quid Salomon dicat, *Re-sponsio mollis frangit iram, sermo durus excitat furorem* (*Prov. xv, 1; xxv, 15*): et iterum, *Dulce verbum mitigat inimicos, et multiplicat amicos* (*Eccli. vi, 5*). Tanto quisque convincitur minus sapiens, quanto est minus patiens. Per iram oculus mentis **856** turbatur; per iram sapientes perdunt sapientiam; per iram alienatur homo a semetipso. Quidam cito irascuntur, sed ad pacem cito redeunt: quidam vero tardius irascuntur, et ad pacem tardius revertuntur: alii autem, quod gravius est, ad iram citius incitantur, et ad pacem tardius inclinantur. Melior est tamen qui citius irascitur, et ad pacem cito revertitur, quam qui tardius irascitur, et ad pacem tardius incitatur. Charissima soror, audi etiam Jacobum dicentem: *Sit autem omnis velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum, et tardus ad iram*. Quare? *Quia ira viri, Dei justitiam non operatur* (*Jacob. i, 19, 20*): procul dubio nec ira virginis justitiam Dei operari poterit. Virgo quæ templum Dei debet fieri, nullo modo debet irasci; non deceat Christi sponsam esse iracundam: virgo quæ in pectore suo præparat mansionem Christo, omnibus modis debet expellere iracundiam a corde suo; virgo quæ desiderat cum Christo ad cœlestem thalamum pervenire, debet omnino a corde suo iram expellere. Amantissima soror, si te prævenit iracundia, restringe illam: si te præoccupaverit ira, mitiga eam. Tempera furorem, tempera indignationem. Motum iracundiæ restringe, refrena impetum iræ. Si non potes vitare iram vel temperare, non te rapiat furor, non te inflammet ira, non te commoveat indi-

PATROL. CLXXXIV.

gnatio. Sol non occidat super iracundiam tuam (*Ephes. iv, 26*). Amen.

XXXVI. — De odio.

96. Honesta virgo, audi quæ dico. Odium separat hominem a regno Dei, odium separat hominem a paradiso, odium subtrahit hominem a cœlo: odium nec per passionem deletur, nec per martyrium purgatur, nec per sanguinem effusum abluitur. Non debemus odio habere homines, sed vitia. Qui fratrem suum odit, in tenebris est, et in tenebris ambulat (*I Joan. iii, 15, 14*). Deum non diligit, qui hominem odit. Quantum interest inter festucam et trabem, tantum etiam distat inter iram et odium: odium enim est ira inveterata. Per iram turbatur oculus mentis; per odium exstinguitur oculus cordis. Soror in Christo amantissima mihi, audi quæ loquor. Si contristaveris in aliquo sororem tuam, satisfac illi; si peccaveris in sororem tuam, age penitentiam coram illa; si scandalizaveris aliquam ex ancillis Dei, roga eam ut dimittat tibi; perge festinanter ad reconciliationem; non dormias donec prius venias ad satisfactionem; non quiescas priusquam revertaris ad pacem. Si ceciderit inimicus tuus, noli gratulari: non læteris super inimici interitu, ne forte superveniant in te similia; ne convertat Deus ab eo in te iram suam (*Prov. xxiv, 17, 18*). Delectet te dolere super eum qui afflictus est, condole alienis miseriis, in tribulatione alterius esto tristis, cum plangentibus plange, cum lugentibus luge. Soror venerabilis, non sis dura, non sint tibi dura præcordia. Peccanti in te non retribuas secundum culpam suam, quia et in te venturum est iudicium Dei. Dimitte, ut dimittatur tibi: non enim habebis indulgentiam, nisi dederis veniam. Expelle a corde tuo odium, in mente tua odium non maneat. Soror amabilis, Deus det tibi dilectionem sui et proximi. Amen.

XXXVII. — De superbia.

97. Superbia est radix omnium malorum. Homosuperbus Deo et hominibus est odibilis (*Eccli. x, 7*). Superbus homo similis est diabolo. Superbia et cupiditas in tantum est unum malum, ut nec superbia sine cupiditate, nec cupiditas sine superbia esse possit. Diabolus per superbiam et cupiditatem dixit: *In cælum ascendam* (*Isa. xiv, 14*). Christus cum humilitate dixit: *Humiliata est in pulvere anima mea* (*Matth. xxvi, 38; Marc. xiv, 34*). Diabolus per superbiam et cupiditatem dixit: *Ero similis Altissimo* (*Isa. xix, 14*). Christus per humilitatem factus est obediens Patri usque ad mortem (*Philip. ii, 8*). Ad ultimum, diabolus per superbiam præcipitatur in infernum: Christus vero per humilitatem ad cœlos elevatur. Quid est omne peccatum, nisi Deus contemptus, quo ejus præcepta contempnimus? Soror charissima, crede mihi, quod multorum temporum vigiliæ, orationes, jejunia elemosynæ, et labores, si cum superbia finem habuerint, pro nihilo reputantur **857** apud Deum. Igitur, soror venerabilis, alas superbiæ non extendas; pennas superbiæ non erigas.